

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

19 december 2005

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Miet Smet, de heren Jan Roegiers, Kurt De Loor en Jan Loones en
mevrouw Anne Marie Hoebeke –**

**betreffende de resultaten van de referenda over de Europese Grondwet in Nederland en
Frankrijk en de behoefte aan het organiseren in Vlaanderen van een volgehouden
maatschappelijk debat over welke richting de Europese eenmaking moet uitgaan**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door de heer Luk Van Nieuwenhuysen**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Anne Marie Hoebeke;

de heren Gilbert Bossuyt, Bart Caron, Jan Roegiers.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;

de heren Hubert Brouns, Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey;

de heren Louis Bril, Jean-Marie Dedecker, Marc van den Abeelen;

de heren Kurt De Loor, Jacky Maes, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

Zie:

392 (2004-2005)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

Zie ook:

421 (2004-2005)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende toelichtingen	4
I.1. Toelichting door mevrouw Miet Smet namens de indieners van het basis-resolutievoorstel .	4
I.2. Toelichting door mevrouw Vera Dua namens de indieners van het gevoegde resolutie- voorstel	6
II. Bespreking	7
II.1. Tussenkoms van de heer Jan Loones	7
II.2. Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen	8
II.3. Tussenkoms van de heer Jan Roegiers	9
II.4. Tussenkoms van mevrouw Anne Marie Hoebeke	10
II.5. Replieken van de sprekers op elkaars tussenkomsen	11
II.6. Stellingname door de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buiten- lands Beleid, Media en Toerisme	12
III. Stemming	16

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme stonden op datum van dinsdag 6 december 2005 twee voorstellen van resolutie geagendeerd (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nrs. 392/1 en 421/1*), die beide betrekking hadden op de thema's van respectievelijk de toekomstige ontwikkeling van de Europese Unie en het meer bij Europa betrekken van de bevolking. Overeenkomstig de reglementaire bepaling inzake samenhang werden deze twee resolutievoorstellen dan ook samen behandeld.

Bij wege van consensus opteerde de commissie ervoor om het voorstel van resolutie van mevrouw Miet Smet, de heren Jan Roegiers, Kurt De Loor en Jan Loones en mevrouw Anne Marie Hoebeke (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 392/1*) te gebruiken als basis voor de discussie. Van het tweede resolutievoorstel (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 421/1*), uitgaande van de heren Eloi Glorieux en Jos Stassen, de dames Vera Dua en Mieke Vogels en de heren Jef Tavernier en Rudi Daems, werd dienovereenkomstig een verwijzingsverslag opgesteld (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 421/2*).

De bespreking van deze twee resolutievoorstellen kaderde verder ook in de ruimere werkzaamheden van de commissie rond de Vlaamse instemmingsprocedure bij het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en de slotakte, ondertekend in Rome op 29 oktober 2004 (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 358/1*).

I. INLEIDENDE TOELICHTINGEN

I.1. Toelichting door mevrouw Miet Smet namens de indieners van het basis-resolutievoorstel

Mevrouw Miet Smet licht, namens de indieners, het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties toe. Bij de aanvang van haar uiteenzetting stelt mevrouw Miet Smet dat het op gang brengen van een volgehouden maatschappelijk debat over Europa de hoofddoelstelling is van het resolutievoorstel waarvan zij mede-indiener is. Door de afloop van de referenda in Frankrijk en Nederland is immers duidelijk geworden dat in brede segmenten van de samenleving een aantal fundamentele vragen leven ten opzichte van

'Europa'. Dat valt minstens gedeeltelijk te verklaren doordat de huidige generaties niet echt meer het belang inzien van het Europese project als een garantie voor vrede in Europa. Dat laatste is voor velen immers een vanzelfsprekendheid geworden. Dat dit argument niet meer aanslaat bij grote delen van de bevolking heeft mevrouw Smet trouwens zelf mogen ervaren naar aanleiding van diverse voordrachten die zij gegeven heeft over Europa. Aan de jongeren krijgt men Europa dan ook niet meer verkocht met het argument dat het in essentie een vredesproject is. Om hen te overtuigen zal de meerwaarde van Europa dus ook op andere vlakken moeten worden aangetoond.

Mevrouw Miet Smet is er dan ook van overtuigd dat Europa zal moeten opgebouwd worden rond hernieuwde waarden en doelstellingen. Ze wijst er daarbij op dat het verantwoord Europees burgerschap reeds werd ingeschreven in het Verdrag van Maastricht. Later werd het ook overgenomen in het Europees Grondwettelijk Verdrag. Als men dat verantwoord burgerschap ernstig wil ondersteunen, zal men het volgens de spreekster moeten institutionaliseren via informatie, opvoeding, ontmoetingen en dergelijke meer.

Mevrouw Smet erkent daarbij dat de Vlaamse Regering wel degelijk reeds inspanningen levert om een debat op gang te trekken. De bekommernis van de indieners van het voorstel van resolutie gaat echter een heel stuk verder. Men mag de communicatie niet beperken tot crisismomenten. In casu tot het debat over de Europese Grondwet, dat tot nog toe een debacle was. Men moet er integendeel naar streven een blijvend debat op te starten over de meerwaarde van de Europese integratie.

Er moet worden onderzocht in welke mate Europa een antwoord kan bieden op de grote problemen van de samenleving. Dat vereist natuurlijk dat er eerst een diagnose zou worden gesteld van die grote problemen. Mevrouw Miet Smet denkt daarbij dan bijvoorbeeld aan thema's als de vergrijzing en de globalisering.

De vergrijzing op zich is daarbij natuurlijk geen eenduidig negatief fenomeen. Ze betekent immers ook dat voor veel mensen een langer en gezonder leven is weggelegd. Anderzijds stelt dit fenomeen in vele Europese staten, zoals in Duitsland of in ons eigen land, echter ook de duurzaamheid van de sociale-zekerheidsstelsels zwaar op de proef. De discussie

hierover moet dan ook grondig en met enige urgentie gevoerd worden.

Voor het fenomeen van de globalisering geldt mutatis mutandis eveneens dat het zowel voor- als nadelen biedt. Enerzijds krijgen de consumenten en producenten er nieuwe kansen door. Maar anderzijds vormt het ook een uitdaging door de verhevigde concurrentiestrijd die het teweeg brengt met de rest van de wereld. De globalisering heeft het er voor veel mensen niet echt gemakkelijker op gemaakt.

Een andere reden waarom nogal wat mensen huiverachtig staan tegenover de Europese constructie is volgens mevrouw Smet gelegen in het feit dat deze als erg ingewikkeld en bijzonder bureaucratisch wordt ervaren. Zelf heeft ze lang genoeg in Europese middens verkeerd om te weten dat dit in wezen een perceptieprobleem is. Wie zich een beetje in de werking van de Unie verdiept, dat wil zeggen wie bereid is eerst enige basiskennis te verwerven, merkt immers al snel dat de Europese structuren helemaal niet zo ingewikkeld zijn en zelfs behoorlijk logisch in elkaar zitten. In institutioneel opzicht is Europa in wezen niet ingewikkelder dan de meeste nationale structuren. En in tegenstelling tot wat men nogal eens pleegt te denken, verloopt ook de besluitvorming op Europees niveau relatief democratisch.

Wat eveneens bijzonder problematisch is, is dat Europa niet alleen niet voldoende bekend is bij de bevolking, maar ook niet bij de beroeps politici. Wat in Europa gebeurt, wordt veel te weinig besproken in de Belgische en Vlaamse politieke wereld. Ook in het onderwijs komt Europa nog veel te weinig aan bod. En als het daar al aan bod komt, beperkt zich dat meestal tot een voordracht door een gastspreker, eens om de zoveel jaar. Het blijvende debat dat vertrouwde met Europa kan opwekken, bestaat dus onvoldoende.

In het voorstel van resolutie wordt daarom voorgesteld om die punten van de Europese agenda waarover Vlaanderen een positie moet innemen, op voorhand te melden aan het Vlaams Parlement, zodat de bevoegde commissies ze tijdig kunnen bespreken. Ter zake constateert mevrouw Smet met enige tevredenheid dat dit, luidens de commissieagenda's, ondertussen al steeds vaker het geval is.

Naar aanleiding van de bespreking van de begroting Buitenlands Beleid 2006 heeft mevrouw Smet reeds opgemerkt dat we ons ervoor moeten hoeden om alles wat te maken heeft met de subsidiariteit te kop-

pelen aan de Europese Grondwet. Als die grondwet er om de een of andere reden finaal niet mocht komen, zal het immers zijn alsof de verschillende parlementen helemaal niet meer meespelen in dit verhaal. De verworvenheden uit de discussies over de grondwet zouden op de een of andere manier dus geconsolideerd moeten kunnen worden, ook als de Europese Grondwet niet wordt goedgekeurd.

Mevrouw Miet Smet constateert verder dat er inzake Europa momenteel niets specifiek is voorzien in de eindtermen en de leerplannen van het onderwijs. Er moet dan ook worden nagegaan of het niet nuttig ware om binnen het onderwijs verplicht over Europa te praten.

Ook het middenveld is erg belangrijk in deze discussie. Vele organisaties kunnen initiatieven nemen om het maatschappelijke debat over Europa te stimuleren. Ze moeten hierin ten volle worden gesteund. Ook deze initiatieven mogen niet eenmalig zijn.

Mevrouw Smet wijst er verder op dat de invoering van de euro de enige keer was dat er een min of meer spontane opflakking van het Europese debat kon worden vastgesteld. Dat was ook logisch, aangezien de mensen wel verplicht waren te leren omgaan met de nieuwe munt. Ze beschouwt dit in wezen dan ook niet als echte belangstelling.

Ook het Europees Grondwettelijk Verdrag had een opflakking van de interesse tot gevolg. Maar dat debat is in een belangrijk deel van Europa helemaal niet goed afgelopen.

Dat er enkel over Europa wordt gesproken op dergelijke politieke scharniermomenten is dus geen goede zaak. Hetzelfde geldt trouwens ook voor het promoten van Europa naar aanleiding van de verkiezingen. Dan gaan de betrokken politici over Europa spreken in scholen, voor de KWB en voor vele soortgelijke organisaties. Buiten die topmomenten blijft het echter stil over Europa. Daarom is het zo belangrijk dat er via de permanente werking van de middengroepen een volgehouden debat over Europa zou worden gevoerd.

Mevrouw Smet komt dan tot de vraag wat het Vlaams Parlement zelf kan doen. Er werden in deze commissie reeds een aantal hoorzittingen georganiseerd over de Europese Grondwet. Naar aanleiding daarvan zijn hier een hele reeks eminente professoren gepasseerd: de ene was voor, de andere tegen de

Europese Grondwet. Dat was ongetwijfeld behoorlijk interessant, maar het bleef allemaal wel beperkt tot een select groepje van commissieleden. Het Vlaams Parlement zou veel meer moeten doen. Waarom wordt hier niet gediscussieerd over de globalisering, over de migratie, over de Polen die hier komen werken enzovoort? Waarom ambieert het Vlaams Parlement geen groot debat over Europa?

Afsluitend herbevestigt mevrouw Miet Smet dat de essentie van het voorstel van resolutie de vraag is naar een permanent debat. Een debat ook, dat breder moet worden gevoerd dan binnen de kleine groep van leden van deze commissie, een debat dat gericht moet zijn op de jeugd, de middengroepen en eenieder die bereid is om zich actief te organiseren in de samenleving.

1.2. Toelichting door mevrouw Vera Dua namens de indieners van het gevoegde resolutievoorstel

Mevrouw Vera Dua licht het voorstel van resolutie van de Groen!-fractie toe. Ze wijst er op dat het door haar fractie ingediende resolutievoorstel zijn oorsprong vindt in exact dezelfde feiten als het resolutievoorstel van de meerderheidsfracties. Het werd immers ingediend ten tijde van de commotie over de mislukte grondwetsreferenda in Frankrijk en Nederland.

In het tweede concrete vraagpunt van het resolutievoorstel van Groen! wordt eveneens gevraagd dat er een breed maatschappelijk debat zou worden opgezet over het Europese integratieproces. Het spreekt voor zich dat iedereen voorstander is van een debat en dat iedereen daar ook wil aan deelnemen. Dit belet echter niet dat een debat hoe dan ook een wat vrijblijvend antwoord blijft op het probleem dat zich hier stelt. Het ontbreken van een debat in het verleden, valt volgens mevrouw Dua immers niet echt meer goed te maken. De mening van de burgers ten aanzien van het Europese project is door het ontbreken van dit debat namelijk erg onvoldragen. Hierdoor bestaat er een grote afstand tussen de bevolking en Europa. Het debat hierover moet dus zeker gevoerd worden en mag niet langer worden uitgesteld.

Het is daarbij de vraag waar we ondertussen precies staan met Europa. Het voorstel van resolutie werd ingediend eind juni 2005. Sindsdien is de crisis van de Europese gedachte er niet minder op geworden. Groen! pleit er daarom voor om meer te doen dan

louter te communiceren en de bevolking duidelijk te maken waar Europa voor staat. Er moet heel wat meer gebeuren. Er wordt daarom bij de Vlaamse Regering aangedrongen om op alle niveaus te pleiten voor een Europa met twee snelheden. Er moet een kern-Europa zijn van een aantal landen die vooruit willen. Groen! pleit zeker ook niet voor de visie van Europa als een zeer vrijblijvende vrijhandelszone. Men wil integendeel een Europa dat met een aantal landen vooruit gaat, in de hoop en met de overtuiging dat andere landen zullen volgen.

Mevrouw Vera Dua stelt daarbij vast dat de lancering van dit idee toch wel voor wat politieke beroering heeft gezorgd. Zulks is overigens maar normaal. Premier Verhofstadt zegt in zijn zeer recent verschenen boekwerkje over Europa ('De Verenigde Staten van Europa') eigenlijk precies hetzelfde. En ook zijn uitslatingen hebben de nodige politieke beroering teweeggebracht. In dat opzicht kan hij dan ook rekenen op de steun van Groen!, ook al is dat het niet helemaal eens met de ideeën van de federale premier over wat er dan verder moet gebeuren met dat kern-Europa. Mevrouw Dua stelt dienaangaande dat premier Guy Verhofstadt dan misschien wel al op de juiste trein is gesprongen, maar toch nog niet op het juiste spoor zit. Hij beperkt het kern-Europa tot vijf pijlers, waarbij volgens Groen! zeer duidelijk de ecologische uitdagingen ontbreken. Hij hecht ook te weinig belang aan het sociale Europa. Wel is Groen! er, samen met hem, grote voorstander van dat een aantal kernlanden opnieuw de kar zouden trekken.

De Europese Commissie ligt er momenteel uitgeteld bij. Officieel is er sprake van een zogenaamde reflectieperiode. Maar in werkelijkheid zit iedereen naar elkaar te kijken, zonder dat er iets gebeurt. De reden daarvoor is simpel: iedereen staat perplex en niemand weet nog waar naartoe.

Mevrouw Dua richt dan ook een warme oproep tot minister Bourgeois om een duidelijke politieke stelling in te nemen. Ze verklaart bijzonder geïnteresseerd te zijn in de mening van de Vlaamse Regering over de standpunten die werden ingenomen door premier Verhofstadt. Men verwijt hem wel te idealistisch te zijn, maar ondertussen doet hij het toch maar. Hij is voluntaristisch en kiest voor de vlucht naar voren, niettegenstaande hij absoluut geen enkele garantie heeft dat de bevolking hem hierin steunt. Mevrouw Dua kan dan ook respect opbrengen voor de uitdaging die de premier hier aangaat. Hij is daarmee ook vrijwel de enige Europese politicus die toch minstens

probeert een antwoord te geven op de crisis waarin we momenteel verkeren. Mee daarom is het belangrijk te weten wat het standpunt van de Vlaamse Regering in deze is.

Zal de Vlaamse Regering de federale regering aanporren om premier Verhofstadt te volgen? Of zal de Vlaamse Regering doen alsof de premier geen landgenoot is en beschaamd wegstijgen? Mevrouw Dua gaat er realistischewijze van uit dat de meerderheid het voorstel van resolutie van de meerderheidsfracties zal steunen. Er staan goede dingen in die tekst en ze heeft er op zich dan ook geen problemen mee. Wel zou ze erg graag het standpunt van de Vlaamse Regering kennen ten aanzien van het idee van de federale premier en dus ook ten aanzien van de eerste paragraaf uit het resolutievoorstel van Groen!

II. BESPREKING

II.1 Tussenkomst van de heer Jan Loones

De heer Jan Loones sluit zich aan bij wat mevrouw Smet geduid heeft als de kern van de zaak: een volgehouden debat over Europa. Uiteraard zal de N-VA alle initiatieven ondersteunen die daartoe kunnen leiden. Initieel was de N-VA terzake zelfs voorstander van een referendum.

Het Europese project is aan het zieletoegen en moet nieuw leven ingeblazen worden. Er bestaan daar verschillende mogelijkheden toe. De eerste is erover te praten en ermee bezig te zijn. Sinds de negatief afgelopen referenda in Frankrijk en Nederland is er wel een en ander gebeurd. Europa bestaat en er wordt over gesproken, zij het niet altijd even positief.

De voorbije dagen heeft de heer Loones in zijn post diverse erg waardevolle bijdragen, uit verschillende hoeken, gevonden. In 'Ons Erfdeel' las hij een heel mooi artikel van Luc Devoldere, de nieuwe hoofdredacteur, met als titel 'Vlaanderen en Nederland in Europa'. Hij klaagt daarin aan dat er geen debat is. Hij stelt dat er in sommige landen een debat is over Europa, maar dat er geen Europees debat is omdat er geen Europees forum is waarop het debat zou moeten worden gevoerd. Dat is juist. We kunnen wel debatteren over Europa, maar het komt niet van Europa zelf. Daar zit het wantrouwen. Men gelooft niet meer in de Europese leiders, noch in het systeem. Er heerst een diep scepticisme. En daarnaast is er natuurlijk ook de soms onmiskenbare arrogantie van Europa.

De heer Loones komt dan tot de volgende publicatie. Hij heeft het dan over het al lang bestaande federalistische initiatief van de heer Kunnen, het bekende tijdschrift 'Europa Eén'. Een snelle lezing van dit tijdschrift laat bij hem de indruk na dat het eigenlijk één grote aanklacht tegen Europa is. Op de tweede bladzijde staat: "Europa: meer markt dan gemeenschap". Verder heeft men het over "tweederangsburgers in Europa" en over het "Europese totalitarisme". Onder die laatste noemer wordt de arrogantie van de leiders aangeklaagd, via een citaat uit Mark Grammens' 'Journaal'.

Vervolgens kan men een aantal beschouwingen van burggraaf Davignon lezen over de Europese constructie. Hij zegt dat er in Europa eigenlijk niet wordt geregeerd en dat er dubbelzinnigheid is binnengeslopen. Volgens hem vindt het huidige negativisme en scepticisme zijn oorsprong in de systematische oneerlijkheid van de politieke leiders. Hij gaat dus eigenlijk wel ver. Volgens hem is de Europese Commissie te zwak. Ze heeft geen autoriteit. Over de uitbreiding zegt hij dat die ontegensprekelijk de grote verdienste heeft dat Europa zo minstens een samenhang heeft en geen oorlog voert. Hij spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van de uitbreiding met Turkije. Dat is momenteel de uiterste mogelijkheid qua Europese uitbreiding. Hij begrijpt de tegenstand, maar stelt dat in Turkije zelfs de democratische krachten zullen worden verpletterd als de onderhandelingen niet worden gevoerd. Dat zweemt natuurlijk naar chantage: als we die landen uitsluiten, rijzen er onoverkomelijke problemen. Het is volgens de heer Loones echter alleszins een valabele redenering.

Ook de heer Jan Loones kan overigens de houding van de federale premier terzake wel appreciëren. Hij gooit zich ten minste voluit in deze strijd. Bij de stelling van het kern-Europa heeft de heer Loones echter zo zijn twijfels. Sommige landen die wel bij Europa mogen horen, zouden dan toch nog als tweederangsnaties binnen de EU worden behandeld. Waartoe zal dit uiteindelijk leiden? In dezelfde zin wacht de heer Loones met spanning op de resultaten van de lopende begrotingsdiscussie binnen de Europese Unie. Ook hier lopen de standpunten immers bijzonder ver uiteen naargelang men meer of minder 'Europa' wil.

De spreker wijst verder eveneens op een bijdrage in MO*-magazine over Europa. Namelijk een bijzonder markante reeks over een Europees antwoord op de globalisering. Het dossier wordt geanalyseerd, met tien zeer lezenswaardige conclusies.

Dit debat woedt dus volop. Het komt ook op het goede ogenblik. De heer Loones weet daarbij niet of het een volwaardig alternatief kan zijn voor een referendum. Als daar verstandig kan worden op ingepikt, staan de geesten ervoor open. Vooral in Vlaanderen heerst er terzake nog steeds een positieve sfeer. Toch wordt de Europese Grondwet tegelijk in diverse bijdragen een obstakel voor een democratisch en sociaal Europa genoemd. En ook dat is natuurlijk een element in het debat. Dienaangaande meent de heer Jan Loones reeds een deel van het antwoord te hebben gekregen van de minister. In zijn inleidende uiteenzetting bij de Europese Grondwet heeft hij immers reeds aangegeven hoe Europa democratischer zal worden.

De tijd is dus rijp voor het debat. De heer Loones apprecieert dan ook ten zeerste het initiatief van mevrouw Smet. Hij stelt daarbij vast dat we eigenlijk al een stap verder kunnen zetten. De Vlaamse Regering heeft bijkomende middelen gereserveerd om de gevraagde debatten te organiseren. Ook dit parlement moet zich hierover buigen. Dit voorstel van resolutie kan de aanzet zijn om na te gaan hoe die debatten op gang kunnen worden gebracht binnen de politieke wereld van het Vlaams Parlement. Hij steunt dit voorstel van resolutie dan ook volledig.

Wat het voorstel van resolutie van Groen! betreft, herhaalt de heer Jan Loones dat hij zich niet meteen kan terugvinden in de keuze voor een kern-Europa. Dat is voldoende reden om het voorstel niet goed te keuren.

II.2. Tussenkoms van de heer Luk Van Nieuwenhuysen

De heer Luk Van Nieuwenhuysen verklaart toch enigszins geprikkeld te zijn door de teneur van de toelichting bij de resolutievoorstellen. Er wordt gesteld dat we moeten luisteren naar diegenen die de grondwet hebben afgewezen, maar tegelijk blijkt men al te weten waarom die werd afgewezen. Er wordt gewag gemaakt van een moeilijk te omschrijven gevoel van verweesd zijn, en van de angst voor verdringing en sociale achteruitgang. Die elementen hebben ongetwijfeld een rol gespeeld. Maar de heer Van Nieuwenhuysen denkt dat heel wat mensen – misschien meer dan men denkt – zich ervan bewust zijn dat men met die Europese Grondwet een scharniermoment aan het creëren is ten voordele van een supranationale staat en ten nadele van een samenwerkingsmodel tussen verschillende lidstaten. Veel

Vlamingen en andere inwoners van Europa herkennen zich daar niet echt meer in.

De indieners van de resolutievoorstellen zeggen unisono dat de tekst zo complex en uitgebreid is dat er prima facie altijd meer redenen zijn om tegen te stemmen dan om hem goed te keuren. Dat lijkt de heer Van Nieuwenhuysen een wel erg vreemde redenering. Daarmee wordt immers impliciet toegegeven dat de Europese Grondwet onvoldoende positieve elementen bevat om het geheel aanvaardbaar te maken. Het had nochtans ook omgekeerd kunnen zijn. Men had zoveel goede elementen kunnen opnemen dat de burgers er de enkele negatieve punten wel bij zouden nemen. Dat is niet gebeurd, althans zo is gebleken in een aantal landen, die mee aan de basis liggen van de huidige problemen. Bovendien gaat het volgens de spreker ook niet over een afweging van de hoeveelheid positieve of negatieve elementen. Het gaat over de waarde die aan enkele van die elementen wordt gehecht in het geheel van het voorstel.

De indieners van de beide resolutievoorstellen beweren de burgers bij het Europese beleid te willen betrekken. Ze willen dat de burgers zich er betrokken bij voelen doordat Europa op de agenda wordt geplaatst, door in debat te treden, door de dialoog aan te moedigen. Hoewel dat allemaal heel mooi klinkt, moet de heer Luk Van Nieuwenhuysen vaststellen dat dit toch maar echt geslaagd is in precies die landen waar een volksraadpleging of een referendum is georganiseerd. Het is in die landen dat we het brede maatschappelijke debat, dat beweerdelijk toch wordt nagestreefd, hebben kunnen constateren. Europa is daar maandenlang, dag na dag het onderwerp geweest in ontelbare beschouwende artikels, in de media, tijdens debatten, bijeenkomsten en gespreksavonden. Over het onderwerp zijn tientallen boeken uitgegeven. Daar was er pas echt sprake van een breed maatschappelijk debat.

De heer Van Nieuwenhuysen constateert dat men zo'n debat hier blijkbaar niet aandurft. Misschien komt dat deels door de wetenschap dat dit land geen volksraadplegingen verdraagt. Ook heeft de spreker de stellige indruk dat men hier niet zeker was van de uitslag, na wat er in Nederland en Frankrijk is gebeurd. Uit dat alles maakt de heer Van Nieuwenhuysen op dat men blijkbaar toch niet erg zeker is van de overtuigingskracht van de eigen argumenten.

Daarom komt men nu plots aandraven met een voorstel om een aantal initiatieven te organiseren, waar-

van men heel goed weet dat ze nooit het soort debat kunnen losweken dat we hebben gezien in die landen waar er wel een volksraadpleging heeft plaatsgevonden. Een aantal weken geleden heeft dit eigenste Vlaams Parlement echter de voorstellen om een dergelijke raadpleging te houden, verworpen. Dat vindt de heer Luk Van Nieuwenhuysen wat hypocriet.

Zijns inziens beseffen de indieners van de voorstellen van resolutie heel goed dat de bevolking nooit zo betrokken zal kunnen worden als het geval was in die referendum-landen. De uitlating dat het debat zo goed mogelijk op gang moet worden getrokken, geeft immers impliciet aan dat er wordt getwijfeld aan de kans op slagen.

De indieners van de resolutievoorstellen lijken ervoor te opteren om een soort van propagandaslag in het luchtledige te voeren. Uiteindelijk kan de bevolking zich immers toch niet uitspreken over de zaak. Het grondidee is dat de mensen het toch niet snappen, dat ze moeten worden voorgelicht, veeleer dan dat ze zich bewust akkoord of niet akkoord kunnen verklaren met het verleggen van de beslissingsmacht naar een hoger – Europees – niveau.

Men verwacht dat de regering het voortouw zou nemen om te zorgen voor een groot maatschappelijk debat. Men verwacht ook dat er in het parlement initiatieven zouden genomen worden. De heer Van Nieuwenhuysen dacht aanvankelijk dat men daarmee verwees naar de paar hoorzittingen die we hier op een onmogelijk moment hebben gevoerd.

Daarop inpikkend laat de heer *Jan Roegiers* opmerken dat de hoorzittingen in kwestie toch hebben plaatsgevonden tijdens reguliere commissiezittingen.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* repliceert daarop dat de hoorzittingen wel degelijk op een bijzonder slecht moment kwamen, aangezien zowat alle commissies toen bezig waren met de begroting.

Dienaangaande wijst de heer *Jan Roegiers* erop dat de eerste hoorzittingen reeds van voorjaar 2005 dateren. Er zijn dus wel degelijk inspanningen gedaan om degenen die vroegen naar hoorzittingen op hun wenken te bedienen. Het klopt dus niet dat alles op een drafje zou zijn afgehandeld.

Met betrekking tot dat laatste wijst de heer *Van Nieuwenhuysen* erop dat zijn uitlatingen sloegen op de recente hoorzittingen. Er werd inderdaad ook

voordien reeds een hoorzitting georganiseerd, maar dat is zijn punt niet. Wat hij wél wil zeggen is dat er na die hoorzittingen weinig of geen maatschappelijk debat is gevolgd.

Mevrouw *Miet Smet* laat daarop opmerken dat de hoorzittingen precies op vraag van de Vlaams Belang-fractie werden georganiseerd. Die had daarmee enkel en alleen de bedoeling voor een vertragingsmanoeuvre te zorgen, zodat de Europese Grondwet niet voor nieuwjaar zou kunnen worden goedgekeurd. De hoorzittingen in kwestie zijn ook zeer grondig gevoerd. Er zijn hier wel een tiental professoren gepasseerd.

De heer *Van Nieuwenhuysen* antwoordt daarop dat dit toch wel interessante inzichten heeft opgeleverd.

Mevrouw *Miet Smet* repliceert daarop dat dit wel klopt, maar dat het geenszins de bedoeling van de Vlaams Belang-fractie was om het Vlaams Parlement te laten voorlichten.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* verklaart het verbaazingwekkend te vinden dat sommigen het blijkbaar niet nodig vinden dat het parlement wordt voorgelicht. Dit is des te bevreemdender aangezien diezelfde personen beweren de bedoeling te hebben hier debatten te organiseren die een grotere belangstelling zouden genieten dan het afgelopen jaar het geval was. Het lijkt de heer Van Nieuwenhuysen verre van zeker dat men daarin zal slagen. Hij verwacht ook niet erg veel van de provinciale debatten voor het brede publiek die her en der zullen worden georganiseerd.

Het komt hem voor dat dit voorstel van resolutie veeleer een excuus is voor het afwijzen van het referendum. Ook komt het in wezen neer op een vorm van paternalisme. En dat is iets wat zeker niet wenselijk is.

II.3. Tussenkoms van de heer Jan Roegiers

De heer Jan Roegiers wenst formeel de stelling van de heer Van Nieuwenhuysen te weerleggen als zou het voorliggende voorstel van resolutie louter een excuus zijn. Hij wijst erop dat de resolutietekst werd ingediend na de afwijzing van de Europese Grondwet in Frankrijk en Nederland. Het is de bedoeling dat initiatieven naar voor worden geschoven om het debat over de Europese Grondwet aan te zwengelen. Hoewel het voorstel om hierover een volksraadpleging te

houden in het Vlaams Parlement werd weggestemd, ontslaat zulks ons niet van de plicht om in dit debat te vertrekken met de ingesteldheid alsof er nog een referendum moet worden gehouden. Alle mogelijkheden moeten aangegrepen worden om het debat over de Europese Grondwet aan te zwengelen en om de Vlamingen te informeren over de inhoud van het Grondwettelijk Verdrag.

Van een bezoek dat deze commissie in het voorjaar bracht aan het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft de heer Roegiers een brochure in krantvorm met de titel 'De Grondwetkrant' meegebracht. Daarin is onder andere de letterlijke tekst van het verdrag opgenomen. Hij betwijfelt of het wel zinvol is om zoiets aan alle burgers te bezorgen. Andere elementen uit dat krantje zijn zijns inziens een heel stuk relevanter. Zo staat er voor burgers die vragen hebben over het Nederlandse referendum en over de Europese Grondwet een verwijzing in naar een website. De Nederlanders hadden dus wel degelijk een aantal mogelijkheden om vragen te stellen. Hij beseft daarbij dat de Europese Grondwet desondanks werd afgewezen in Nederland. Toch werden er inspanningen gedaan om de Nederlanders op de hoogte te brengen van de inhoud.

In België, en dus ook in Vlaanderen, heeft men door het bestaan van de stemplicht niet echt veel ervaring met het aanmoedigen van de mensen om hun stemrecht uit te oefenen. Zo blijkt het bijzonder moeilijk om ook de niet-Belgen die in oktober 2006 stemrecht hebben bij de gemeenteraadsverkiezingen, aan te zetten om effectief te gaan stemmen. Dit ware voor de mensen een goed moment geweest om te debatteren en na te denken over hun stem. De heer Roegiers blijft dan ook bij zijn initiële stelling dat er tewerk moet worden gegaan alsof er nog een referendum moet worden gehouden.

Ook voor de lange termijn worden in het resolutievoorstel een aantal zaken naar voren geschoven. Zo wordt er gesproken over de rol van het onderwijs. Dienaangaande laat de heer Roegiers echter wel opmerken dat we niet alles mogen afschuiven in de richting van het onderwijs. Er moeten dus ook buiten het onderwijs om veel meer inspanningen worden geleverd om de Europese gedachte dichter bij de mensen te brengen.

Minister Bourgeois heeft reeds een aantal debatten georganiseerd in de diverse provincies. Dat is een goede zaak. Als minister van Media zou hij ook de regionale, nationale en gespecialiseerde media hierbij moeten kunnen betrekken.

Ter afsluiting van zijn tussenkomst wil de heer Roegiers het ook nog hebben over de eigen verantwoordelijkheid van de politici. Het valt immers niet te ontkennen dat, over alle partijgrenzen heen, nogal wat politici de neiging hebben om onaangename zaken of zaken die gewoon niet goed uitgelegd kunnen worden aan de burgers, af te wentelen op Europa. Dat is al te vaak de gemakkelijkste weg geweest. Europa is een moloch die meestal toch niet reageert op uitlatingen van nationale of regionale politici. Maar die uitlatingen versterken bij de mensen wel het beeld dat Europa de oorzaak is van alles wat er mis loopt in dit land. De politici moeten er zich van bewust zijn dat zulks bijzonder negatief overkomt bij de bevolking. Het zorgt voor een groot scepticisme tegenover Europa bij de Vlamingen.

Hij wil dan ook alle politici oproepen om niet langer systematisch de schuld voor van alles en nog wat af te wentelen op Europa, maar echt moeite te doen om bepaalde beslissingen zelf te verantwoorden en daarbij correct en eerlijk te zijn.

II.4. Tussenkomst van mevrouw Anne Marie Hoebeke

Mevrouw Anne Marie Hoebeke stelt dat in het voorstel van resolutie van mevrouw Miet Smet aan de Vlaamse Regering gevraagd wordt om het Vlaams Parlement tijdig te betrekken bij de Europese dossiers waarin Vlaanderen positie moet innemen. Daarnaast wordt aan de Vlaamse Regering ook gevraagd om in het onderwijs de nodige aandacht te besteden aan de Europese integratie, zich continu in te spannen voor het maatschappelijke debat en zelf een groot maatschappelijk debat op gang te trekken.

In een vorig leven was mevrouw Hoebeke zelf betrokken bij het onderwijs en de Europese beweging. Ze heeft toen mogen constateren dat als het onderwerp in de klas werd aangebracht en er aandacht ontstond, er zelfs interesse was om buiten de lessen bepaalde instellingen te bezoeken. Ze is dan ook van mening dat er in de leerprogramma's en de eindtermen voor juridische vakken aandacht moet zijn voor Europa. Voor bepaalde andere vakken kan Europa een item zijn voor projectweken. Vandaag ontbreekt het echter aan een Europese visie die we aan de jongeren zouden moeten kunnen meegeven.

In het voorstel van resolutie van Groen! staat dat we, in overleg met andere regeringen, een voortrekker moeten zijn, dat er pas kan worden geratificeerd na een breed maatschappelijk debat en dat we voluit de kaart moeten trekken van de sociale dossiers.

Met betrekking tot dat laatste en in antwoord op een bemerking van mevrouw Vera Dua ter zake, wijst mevrouw Hoebeke op een opiniestuk in *De Morgen* naar aanleiding van de uitspraken van de premier tijdens het recente VLD-congres in Gent. Daaruit blijkt duidelijk dat de sociale dossiers meer aandacht zullen krijgen.

De VLD is dus het voorstel van resolutie van mevrouw Smet zeer genegen, want het getuigt van een constructieve aanpak. Het voorstel van resolutie van de heer Glorieux e.a. daarentegen, geeft uiting aan een zeker falen. We mogen ons in deze niet afhankelijk maken van wat anderen al dan niet willen doen.

Daarop inpikkend laat mevrouw *Vera Dua* opmerken dat zulks impliciet ook kritiek op de door premier Verhofstadt geformuleerde optie inhoudt.

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* repliceert daarop dat premier Verhofstadt zijn mening verwoord heeft op een moment dat het Vlaams Parlement nog geen aanzetten had gegeven om een breder platform tot stand te brengen. Zijn standpunt was er vóór dit debat.

Ze is er dan ook van overtuigd dat het voorstel van resolutie van mevrouw Miet Smet ten volle gesteund moet worden. De mening van de Europeaan, zoals die tot uiting kwam in Nederland en Frankrijk, wordt paradoxaal genoeg immers gedeeltelijk bepaald door bepaalde evoluties op domeinen waarvoor nog geen Europese regelgeving bestaat. Het gaat dan om justitie, asielbeleid, migratie en vreemde werknemers. Iedere ingezetene van de landen die negatief hebben gereageerd op de ratificatie, heeft die onderwerpen in het achterhoofd. Het is aan Europa om soelaas te bieden voor de angst die bij veel Europeanen leeft.

In het huidige debat wordt ook al te vaak vergeten dat Europa in oorsprong vrede en welvaart wilde creëren in een regio. Op het moment van de oprichting van de Europese Unie – waar wij nu de voortrekkers van moeten zijn – was er nood aan stabiliteit en vrede en welvaart voor de toekomst. En dat is nu in wezen niet anders.

II.5. Replieken van de sprekers op elkaars tussenkomsten

In haar repliek wijst mevrouw *Miet Smet* erop dat er tegenwoordig een tendens bestaat waarbij voor alle

onoplosbare problemen wordt voorgesteld om met een kerngroep verder te gaan. Haars inziens is de idee van een Europese kerngroep volstrekt onhaalbaar als Frankrijk en Nederland daar geen deel van uitmaken.

Ook Groot-Brittannië en de Scandinavische landen zullen trouwens niet geneigd zijn tot een dergelijke kerngroep toe te treden. En de tien recent toegetreden lidstaten zullen er evenmin voor in aanmerking komen. Als men dus al met een kerngroep zou willen werken, dan is men per definitie aangewezen op medewerking van, onder andere, Nederland en Frankrijk.

Op dit ogenblik is de idee van een kerngroep dan ook totaal fantaisistisch. Na de negatief afgelopen referenda in Nederland en Frankrijk denken deze landen er zelfs niet aan om verder te gaan dan de Europese Grondwet voorziet.

Mevrouw *Vera Dua* beaamt dat mevrouw Smet gedeeltelijk gelijk heeft. Ook zij ziet het nog niet onmiddellijk gebeuren dat Nederland en Frankrijk zouden meegaan in de denkpiste van premier Verhofstadt.

Anderzijds denkt ze toch dat de uitslag van het referendum in Nederland iets verschilde van de uitslag in Frankrijk. Mevrouw Dua steunt zich daarvoor op persoonlijke observaties naar aanleiding van haar deelname aan de grote betoging tegen de Bolkesteinrichtlijn, waar ook de Europese Grondwet werd bijgesleurd. De meeste mensen die toen protesteerden, wilden eigenlijk net meer Europa. Dat is het bizarre aan de negatieve resultaten van de referenda. Veel mensen vinden dat het in het Grondwettelijk Verdrag voorgestelde Europa niet sociaal genoeg is en te weinig garanties biedt voor de allermaksten. Er mag dus geen eenheidsworst gemaakt worden van de nee-stemmen.

Het resultaat van dit alles is wel dat premier Verhofstadt redelijk alleen staat. Misschien kan mevrouw Hoebeke aan de premier, die toch haar partijgenoot is, de boodschap overbrengen dat mevrouw Dua de enige is in het Vlaams Parlement die hem steunt.

Mevrouw Dua constateert verder dat de heer Roegiers terecht gewezen heeft op de eigen verantwoordelijkheid van de politici. We kunnen allemaal pleiten voor een groot maatschappelijk debat en eraan deelnemen, maar uiteindelijk ligt de verantwoordelijkheid

om Europa te verdedigen bij de politici en dan in de eerste plaats bij de uitvoerende macht.

In dat opzicht was de vertoning die de Vlaamse minister-president en de Vlaamse minister van Leefmilieu nog maar pas hebben opgevoerd naar aanleiding van het debat over het mestdossier dan ook bijzonder beschamend. Ze hebben een schijnvertoning opgevoerd, om met een beteuterd gezicht te kunnen zeggen dat het toch wel erg is dat Europa de verplichting oplegt om heel Vlaanderen aan te duiden als kwetsbaar gebied.

Nochtans wisten de betrokkenen heel goed dat dit het resultaat zou zijn van de discussie met Europa. Om dan voor de camera te zeggen dat Europa schuldig is aan het feit dat we iets moeten doen waar we het niet mee eens zijn, namelijk Vlaanderen volledig kwetsbaar gebied maken, kan echt niet. Zo wordt de voeling met en het positieve project van Europa systematisch onderuit gehaald. Mevrouw Vera Dua heeft dit ook duidelijk aan de betrokkenen gezegd. De theorie en de dagelijkse praktijk liggen zo ver uit elkaar dat het niet te verwonderen valt dat de mensen Europa niet meer zien zitten. In de toekomst moeten de bevoegde ministers daarop gewezen worden als ze zich nog maar eens willen verstoppen achter de Zwarte Piet die Europa is, want op die manier raken we niet vooruit.

II.6. Stellingname door de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting verklaart minister Geert Bourgeois nu niet op de grond van de zaak – de inhoud van de Europese Grondwet – te zullen ingaan. Niet om het debat te ontwijken, maar omdat het inhoudelijke debat over de Europese Grondwet later nog moet worden gevoerd. Op dat ogenblik hoopt hij dat we dit uitvoerig zullen kunnen doen. Hij neemt aan dat dit debat, conform de gemaakte afspraken, op 13 december eerstkomende zal worden gevoerd in deze commissie. Ondertussen heeft de Vlaamse Regering ook reeds een aantal initiatieven genomen om bij de bevolking een begin van debat over de Europese Grondwet op gang te trekken.

Mevrouw Dua heeft de vraag gesteld of we naar een kern-Europa gaan of niet. Mevrouw Smet heeft daarop terecht gerepliceerd dat zo'n kern-Europa hier niet voor de hand ligt. Als twee van de stichtende

leden neen hebben gezegd aan de Europese Grondwet, dreigen we, zoals Mia Doornaert in een column in De Standaard heeft gezegd, naar een kern-Europa te gaan van België en Luxemburg. Veeleer dan die kwestie, is het de fundamentele vraag naar welk Europa we willen gaan en welke de grenzen zijn.

Wie de Europese Grondwet verwerpt, kiest ervoor om verder te werken met het Verdrag van Nice. Elk moet daarbij voor zichzelf de afweging maken of we er dan beter of slechter aan toe zijn. In zijn toelichting bij het ontwerp van decreet heeft de minister reeds uiteengezet om welke redenen de Europese Grondwet een vooruitgang betekent ten opzichte van Nice. Als men neen zegt tegen de Europese Grondwet, zegt men ja aan Nice, tenzij men nog verder gaat en Europa fundamenteel verwerpt, maar dat is een andere discussie. Het is zeker niet de houding van de Vlaamse Regering. De minister hoopt dat er een grondig debat komt en dat daar ook publieke belangstelling voor zal zijn. De Vlaamse Regering wil daar toe bijdragen.

In het voorstel van resolutie van mevrouw Smet e.a. staan volgens de minister terechte overwegingen. Commentaar bij de afwijzingen in Frankrijk en Nederland blijft hoe dan ook giswerk. Het heeft zeker niet uitsluitend te maken met communicatie, zoals de Europese Commissie nu meent te moeten stellen als een van de elementen van de oplossing.

Hijzelf en ook mevrouw Smet en vele anderen, gaan er van uit dat heel veel mensen uit het oog hebben verloren waarom het Europese integratieproces is begonnen. Het proces om Europa te integreren is al honderden jaren bezig. Nu lukt het voor het eerst op vreedzame basis. Men verliest te vaak uit het oog dat Europa werd opgebouwd op het puin van de Tweede Wereldoorlog. Vrede is voor jonge mensen geen argument meer, maar een vanzelfsprekendheid. Wie enig historisch perspectief heeft, weet echter dat dit de belangrijkste basisvoorwaarde en de belangrijkste realisatie is.

We moeten volgens de minister dan ook naar een boeiend en uitdagend project gaan, want de jonge mensen moeten positief gemotiveerd worden voor Europa. Het is op heden erg moeilijk om jongeren nu nog te motiveren met een negatieve start van Europa, namelijk als een antwoord op oorlog. Voor hen is dat immers geen realiteit meer. Dit element past in het debat ten gronde.

De minister beaamt verder dat politici al te vaak de neiging hebben om Europa als paraplu te gebruiken als ze iets onaangenaams te melden hebben. Het omgekeerde is daarentegen maar zelden het geval. Als er een positieve realisatie is, krijgt Europa zelden het krediet daarvoor. Zo was er bijvoorbeeld de ouderschapsrichtlijn die Europa had opgelegd. Deze werd niet als een Europese maatregel, maar als een nationale maatregel voorgesteld. Politici moeten de moed hebben om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor slecht nieuws en ook om te zeggen welke positieve zaken er van Europa komen. De minister verwijst dienaangaande ook naar het wegvallen van de binnengrenzen in Europa. Niettegenstaande Vlaanderen hier – als kleine, open economie – enorm van profiteert, worden de voordelen van een Europa zonder grenzen veel te weinig belicht. Men mag er nochtans niet aan denken dat er opnieuw grenzen zouden ontstaan in Europa.

Minister Bourgeois onderschrijft verder ook het belang van het informeren van de mensen. Vroeger bestonden er in veel steden en gemeenten Hendrik Brugmanskringen waar, soms intens, werd gedebatteerd over Europa. Dat is verleden tijd. De minister probeert een en ander weer op gang te krijgen met middelen van de Vlaamse overheid, kwestie van het middenveld te kunnen betrekken bij Europa. Hij verwijst terzake ook naar het toekomstige VEVA, het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap. Dat zal een agentschap zijn waar op een proactieve manier over Europa zal worden gepraat met de sociale sector, met ondernemingen, de VLIR en sociaal-culturele verenigingen en waar anticiperend op Europa zal worden ingespeeld. Zo zal er bijna automatisch ook een betrokkenheid komen in tijdschriften en in de media. Dit is bij ons nog een lacune. De minister hoopt daar verder nog werk van te kunnen maken.

Ook het onderwijs kan daar een belangrijke rol bij spelen. De minister onderschrijft dan ook ten volle het tweede punt van het voorstel van resolutie, een bevoegdheid van minister Vandenbroucke. Er moeten concrete maatregelen worden uitgewekt. Wie afstudeert, moet een aantal basisbegrippen kennen. Daarom ook heeft de minister de campagne mee gericht op het onderwijs. Samen met minister Vandenbroucke is hij gestart met een informatiecampagne via de geëigende kanalen en via een debat met de leerkrachten in het Consiencegebouw. De minister heeft ook een subsidie gegeven aan het Centrum Ryckevelde om lespakketten op te stellen. Dat centrum heeft een interactieve website over Europa waar vra-

gen worden beantwoord. In onderwijskringen is dit voldoende gekend, maar blijkbaar minder bij politici. Er werd 32.000 euro uitgetrokken – wat toegegeven nog niet echt veel is – om in de diepte te werken, en dus niet om een huis-aan-huisblad te laten verspreiden. Wat de heer Roegiers daarover zei, namelijk dat men met het huis-aan-huis verspreiden van de tekst van de Europese Grondwet alleen maar een klein publiek zou bereiken, is immers waar. We moeten integendeel proberen om echte debatten op gang te krijgen.

Minister Bourgeois deelt verder mee dat hij naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van het Verdrag van Rome een nieuwe communicatiecampagne zal lanceren. Hij hoopt dat we op dit elan kunnen doorgaan om in Vlaanderen opnieuw mensen te sensibiliseren voor een continu debat over de Europese integratie.

Het is natuurlijk heel belangrijk om het Vlaams Parlement daarbij te betrekken. Iets wat nu overigens al gebeurt. In het voorstel van resolutie van mevrouw Smet staat de vraag aan de regering om het parlement tijdig te informeren. Toen de minister pas aangetreden was, heeft hij het initiatief genomen voor de zesmaandelijks Vlaamse Vinger aan de Europese Pols. Het bestaat telkens uit drie luiken. Eerst en vooral is er de Europese actualiteit. In de jongste Vinger aan de Pols-tabel staan bijvoorbeeld de vooruitzichten inzake de EU-financiering. Verder beslaat het document de stand van zaken met betrekking tot de richtlijnen en een vooruitblik op de prioriteiten van het nieuwe voorzitterschap. De tabel in kwestie wordt door de diensten van de minister maandelijks geactualiseerd. En ook die maandelijks update wordt telkens aan het Vlaams Parlement bezorgd. Dit is de beste manier om het parlement te informeren.

In een ander punt van het resolutievoorstel kan de minister zich echter niet terugvinden. Proactief hier vertellen welk standpunt de regering zal innemen, past immers niet in het systeem van de scheiding der machten omdat de regering verantwoording verschuldigd is aan het parlement. In andere landen gaat het daarbij over richtlijnen en standpunten die in de ministerraden worden ingenomen.

Naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen is deze kwestie vorige week ook reeds aan bod gekomen in deze commissie. Toen reeds uitte de minister reserves bij het Deense systeem. De Deense ministers krijgen een mandaat; waar ze niet kunnen van afwij-

ken. Dat is veel te rigide. Anderzijds klopt het natuurlijk wel dat geen land zo betrokken is bij Europa als Denemarken, net omdat het parlement daar zeer uitvoerig discussieert over alle mogelijke Europese aangelegenheden. Het Vlaams Parlement zou misschien eens moeten nagaan welke mogelijkheden er allemaal bestaan om meer parlementaire betrokkenheid bij Europa te creëren, zonder tot een mandaatsysteem op zijn Deens te komen.

Bij wege van voorbeeld van een en ander haalt de minister een initiatief aan dat hij heeft genomen toen hij nog lid was van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Hij heeft toen namelijk een wetsvoorstel ingediend om een goedkeuringsprocedure inzake de derde pijler-aangelegenheden in te voeren. Het voorstel in kwestie is nooit goedgekeurd. Nochtans doen andere landen dit wel. Ze maken meer bepaald parlementair voorbehoud. Landen zoals Groot-Brittannië, Nederland, Duitsland en Frankrijk eisen van hun ministers verantwoording en willen inspraak van het parlement. De huidige pijlerstructuur wordt door de Europese Grondwet, als die er ooit komt, afgeschaft. Het heeft voorlopig dan ook weinig zin om terzake nu nog initiatieven uit te werken. We zitten in een overgangperiode. De minister heeft het in elk geval altijd betreurd dat noch de federale, noch de Vlaamse overheid die bevoegdheden uitoefenden zoals andere landen dat deden. Hij herhaalt daarbij dat hij al evenmin voorstander is van het Deense systeem van een gesloten mandaat. Dat is onwerkbaar.

Daarop inpikkend laat mevrouw *Miet Smet* opmerken dat de Deense ministers niet echt een gesloten mandaat hebben. Ze moeten wel terugkoppelen naar het Deense parlement. Ze moeten parlementaire goedkeuring krijgen van de beslissingen van de Europese ministerraad.

Minister *Geert Bourgeois* beaamt dat het inderdaad gaat over een systeem waarin de genomen beslissingen op het niveau van het Deense parlement moeten worden bekrachtigd. In essentie komt dat echter evengoed neer op een gesloten mandaat. De Deense ministers zitten bij Europese onderhandelingen de facto in een carcan, wat voor de afgevaardigden van andere landen niet het geval is. Een en ander belet overigens niet dat het Vlaams Parlement door de Vlaamse Regering zo goed mogelijk moet worden geïnformeerd.

Dat zulks nu reeds zo goed als mogelijk gebeurt, wil minister Bourgeois staven aan de hand van een con-

creet voorbeeld. De Britse premier Blair komt uitgerekend nu met zijn voorstel van 1,03 procent voor de EU-financiering. De minister heeft dienaangaande reeds herhaaldelijk het Vlaamse standpunt meegedeeld. Hij heeft dat zelfs vorige week nog kunnen doen. Het kan dus moeilijk nog proactiever. Voor Vlaanderen is 1,06 procent de ondergrens. Vlaanderen gaat verder ook voor het behoud van doelstelling-2. We zitten daarbij natuurlijk wel in een getrappt federaal systeem. Vlaanderen speelt een heel actieve rol in de interkabinettenvergaderingen. We hebben daardoor een sterk sturende rol en nemen soms zelfs de leiding. We kunnen echter niet tot op de laatste dag elk nieuw voorstel bespreken. De ministers van Buitenlandse Zaken komen vandaag samen. Het Vlaamse standpunt is bekend. Het wordt telkens meegedeeld aan het parlement. De minister neemt aan dat de betreffende commissies dan verder het debat voeren.

Een ander voorbeeld dat door de minister reeds eerder werd aangehaald in deze commissie, is dat van de dienstenrichtlijn. Vlaanderen neemt daarover momenteel, in het licht van de voor eind januari verwachte amendementenslag in de plenaire vergadering van het Europees Parlement, een wat afwachtende houding in. Voor de periode daarna is de minister van plan om met een geactualiseerd Vlaams standpunt te komen. Qua timing denkt hij dat dit wellicht iets voor maart 2006 zal zijn. Het is daarbij een goede zaak dat het Europees Parlement een steeds groter medebeslissingsrecht krijgt en die bevoegdheid ook ten volle uitoefent. Dit voorbeeld toont aan dat het niet per se nuttig of noodzakelijk is om zowat om de week met een nieuw, geactualiseerd standpunt te komen. Ook daarzonder kan Vlaanderen ten volle zijn rol spelen.

Volledigheidshalve wijst de minister er nog op dat het precies op vraag van de Vlaamse Regering is dat Verklaring 49 ('Verklaring van het Koninkrijk België inzake de nationale parlementen') aan de Europese Grondwet werd toegevoegd. In die verklaring wordt gestipuleerd dat in België alle parlementen op hetzelfde niveau staan. Verder is het op zijn voorstel dat de Vlaamse Regering beslist heeft aan het Vlaams Parlement te vragen om het Europees Grondwettelijk Verdrag niet goed te keuren vooraleer er binnen België een samenwerkingsakkoord is gesloten over de subsidiariteitstoets. Enkel langs die weg kan gegarandeerd worden dat dit parlement ten volle zijn rol zal kunnen spelen in het Europees gebeuren. De minister is het verder ook eens met mevrouw *Miet Smet* waar

deze stelt dat dit parlement ook zijn rol moet kunnen spelen in de eventualiteit dat de Europese Grondwet er niet zou komen.

De minister is verder ook graag bereid om proactief aan het Vlaams Parlement mee te delen welke richtlijnen op ons afkomen. Het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap zal daarin zeker ook een rol spelen. Het parlement kan dan zijn mening geven. De Vlaamse Regering heeft dus zeker geprobeerd om het parlement hier maximaal bij te betrekken. Het parlement zelf is nu aan zet. Ter zake heeft de minister er eerder al op gewezen dat deze eigenste commissie beslist heeft om pas tot de eindstemming over te gaan als het samenwerkingsakkoord is gesloten. Hij herhaalt dat hij dat absoluut nodig vindt. De relatie tussen Vlaanderen en Europa is zo groot – zelfs groter dan die tussen Vlaanderen en het federale niveau – dat het niet kan dat dit parlement niet zou kunnen beslissen of voorstellen van richtlijnen en andere Europese wetgevende initiatieven al dan niet strijdig zijn met het subsidiariteitsbeginsel.

Hij is ook altijd bereid om nieuwe initiatieven te nemen. Tegelijk is hij de overtuiging toegedaan dat we heden al doen wat we moeten doen. Nog maar vandaag las hij dat de Britse premier Blair sommige Europese ministerraden openbaar wil maken. Frankrijk is daartegen gekant. Zo'n maatregel zou er nochtans kunnen toe leiden dat de publieke opinie meer bij de Europese activiteiten wordt betrokken, want die ministerraden zullen een grote wetgevende rol blijven spelen.

De vraag van mevrouw Dua dat de Vlaamse Regering de federale regering zou aansporen om premier Verhofstadt te steunen, vindt minister Bourgeois toch enigszins bevreemdend. Hij is daartoe in beginsel wel bereid, maar meent dat het eerst en vooral aan premier Verhofstadt zelf toekomt om zijn voorstellen inzake een kern-Europa voor te leggen aan de federale regering.

Mevrouw *Vera Dua* repliceert daarop dat ze in de eerste plaats gevraagd heeft wat het standpunt terzake van de Vlaamse Regering is.

De *minister* wijst mevrouw Dua er op dat ze in het verlongde daarvan wel degelijk gevraagd heeft de federale regering aan te sporen de premier in zijn Europese denkspoor te volgen.

Met betrekking tot die ideeën van de federale premier laat minister Bourgeois verder opmerken dat

hij het pas verschenen boek van premier Verhofstadt nog niet gelezen heeft. Een grondige lezing hiervan lijkt hem aangewezen vooraleer er uitspraken over te doen. Als daarover al een beslissing zou moeten genomen worden, zal zulks daarenboven vanzelfsprekend eerst in de schoot van de Vlaamse Regering moeten worden doorgesproken. De minister constateert verder ook dat mevrouw Hoebeke een en ander toch wat gerelativeerd heeft. Ze stelt immers dat de premier zijn boek sowieso reeds af had, vooraleer het Vlaams Parlement de eerste aanzetten had gegeven om een breder platform tot stand te brengen. Zijn standpunt was er, luidens mevrouw Hoebeke, dus reeds vóór dit debat.

Mevrouw Smet en de heer Loones stellen dan weer dat we moeten streven naar één Europa, met alle landen die er lid van zijn. Zij stellen dat een pleidooi voor een kern-Europa in de praktijk moeilijk te realiseren is. Nog los van de vraag of een kern-Europa überhaupt wel wenselijk is, gelooft ook de minister niet dat een kern-Europa in de huidige constellatie een haalbare kaart is.

Wat het voorstel van resolutie zelf betreft, stelt minister Bourgeois dat de Vlaamse Regering de nodige initiatieven heeft genomen. Hij sluit daarbij niet uit dat er nog meer zal gedaan worden. Hij staat ook volledig achter de vraag naar het opnemen van Europa in de eindtermen van het onderwijs. Maar die zaken moeten door de bevoegde minister worden aangepakt. Zoals hoger reeds gezegd heeft hij zelf reeds 32.000 euro uitgetrokken om organisaties en initiatieven te ondersteunen. Een zevental projecten in verband met de informatiecampaagne zijn goedgekeurd. Ze lopen tot 31 december. Door het Centrum Ryckvelde is er een interactieve website met didactisch materiaal en vragen en antwoorden over de Europese Grondwet uitgebouwd. Er is zelfs een quiz uitgewerkt om de kennis van de mensen te testen.

De minister herbevestigt daarna dat hij naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van het Verdrag van Rome een nieuwe campagne wil voeren. Dat moet voor continuïteit zorgen en de discussie aanzwengelen. Persoonlijk zou hij heel graag hebben dat de Vlamingen bij Europa worden betrokken via de debatten in het Vlaams Parlement. Dat is de beste manier, want hier zitten de vertegenwoordigers van het volk en hier kan worden gedebatteerd. Als we erin slagen hierrond een parlementaire traditie of een parlementaire cultuur tot stand brengen, zal er hopelijk ook bij brede lagen van de bevolking belangstelling komen, hier en in andere landen.

Afsluitend herhaalt de minister zijn bereidheid om het voortouw te nemen bij het op gang trekken van een groot maatschappelijk debat. Hij verwacht daarbij tevens erg veel van het op te richten Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VEVA). Hij drukt de hoop uit dat men er via de informatiecampagnes en het debat dat in het parlement gevoerd wordt, in zal slagen om van Europa een thema te maken dat werkelijk leeft bij de verenigingen en het middenveld, zodat er ook continu over gediscussieerd zal worden.

Voor een aantal inhoudelijke commentaren reserveert de minister zijn opmerkingen tot de commissiebijeenkomst over het eigenlijke ontwerp van instemmingsdecreet, die gepland is voor 13 december 2005.

III. STEMMING

Ter stemming gelegd, wordt het voorstel van resolutie van mevrouw Miet Smet, de heren Jan Roegiers, Kurt De Loor en Jan Loones en mevrouw Anne Marie Hoebeke betreffende de resultaten van de referenda over de Europese Grondwet in Nederland en Frankrijk en de behoefte aan het organiseren in Vlaanderen van een volgehouden maatschappelijk debat over welke richting de Europese eenmaking moet uitgaan, ten slotte aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

De verslaggever,

De waarnemend voorzitter,

Luk
VAN NIEUWENHUYSEN

Gilbert
BOSSUYT